

2021-06-04
Dnr 2021:995
1 (7)

Roslagen Education AB
Org.nr. 556802-7378
info@carlwahren.com
Carl Wahren Gymnasium
anette.holmsten@carlwahren.com

Kvalitetsgranskning av reella möjligheter till grundläggande behörighet för elever på yrkesprogram

Skolinspektionen genomför med stöd i 26 kap. 19 § skollagen (2010:800) en tematisk kvalitetsgranskning. Syftet med granskningen är att bedöma kvaliteten i hur olika gymnasieskolor möjliggör för elever på yrkesprogram att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskola.¹

Med anledning av alla de utmaningar som skolor har att hantera under rådande pandemi fattar Skolinspektionen i denna kvalitetsgranskning beslut med rekommendationer utan krav på redovisning.

Denna granskning avser Carl Wahren gymnasium. Huvudman för skolan är Roslagen Education AB. Totalt 40 slumpvis utvalda gymnasieskolenheter ingår i granskningen. Carl Wahren gymnasium är en av dessa. På skolenheten går 154 elever på något av enhetens följande yrkesprogram: bygg- och anläggningsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet, el- och energiprogrammet, fordons- och transportprogrammet, hantverksprogrammet, hotell- och turismprogrammet, industritekniska programmet, restaurang- och livsmedelsprogrammet, VVS- och fastighetsprogrammet samt vård- och omsorgsprogrammet. Skolinspektionen har genomfört två gruppintervjuer med elever, en gruppintervju med lärare, en intervju med skolans studie- och yrkesvägledare samt en intervju med rektorn. Intervjuerna genomfördes via videolänk den 28 april 2021 av utredarna Lena Westerman Annerborn och Christina Björkenvall Starrost. Intervjuerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudman och skola. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut.

Skolinspektionen framhåller vikten av att de elever som har bidragit med synpunkter informeras om detta beslut.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras runt årsskiftet 2021/22.

¹ De kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskola, och som inte ingår i de flesta yrkesprogram, är svenska 2 och 3, alternativt svenska som andraspråk 2 och 3, samt engelska 6. Dock ingår svenska 2/svenska som andraspråk 2 i de programgemensamma ämnena på vård- och omsorgsprogrammet och barn- och fritidsprogrammet och engelska 6 på hotell- och turismprogrammet.

2021-06-04
Dnr 2021:995
2 (7)

Skolinspektionens beslut

Granskningen utgår från följande övergripande frågeställning:

I vilken utsträckning har elever på yrkesprogram reella möjligheter att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet?

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp för det granskade området. En sammanställning av de författningar som granskningen utgår från finns bifogad som bilaga sist i beslutet.

Skolinspektionen bedömer att eleverna vid Carl Wahren Gymnasium i hög utsträckning har reella möjligheter att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet, men att utvecklingsområden finns.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier rekommenderar Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete inleds med att

- skapa tydligare struktur för information och vägledning i fråga om grundläggande behörighet, så att varje elev kan stärkas i att göra medvetna och välgrundade val.

Skolinspektionens bedömningar

Reella möjligheter för elever på yrkesprogram att läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet

Här bedöms kvaliteten i skolans arbete i förhållande till hur skolan:

- Informerar och vägleder elever
- Organiserar och planerar behörighetsgivande kurser
- Följer upp och analyserar skillnader mellan olika yrkesprogram och mellan olika elevgrupper

Eleverna får information och vägledning om kurser som ger grundläggande behörighet, men strukturen för arbetet kan bli tydligare

Granskningen visar att eleverna vid Carl Wahren gymnasium på flera sätt får information och vägledning om kurser som ger grundläggande behörighet men att det saknas en tydlig struktur för hur information och vägledning ska gå till och vem som ska ge vilken information. Studie- och yrkesvägledaren ger i år 1 övergripande information både

2021-06-04
Dnr 2021:995
3 (7)

muntligt och skriftligt till varje klass om bland annat syftet med grundläggande behörighet, och bjuder in till individuella samtal. I intervjun med studie- och yrkesvägledaren framkommer att det finns utvecklingsmöjligheter när det gäller information och vägledning om grundläggande behörighet, till exempel ett behov att i större utsträckning individualisera vägledningen och boka in alla elever för samtal. Av intervjun framgår även att informationen om grundläggande behörighet på skolans webbplats behöver uppdateras så att den är likvärdig för alla yrkesprogram. I intervjuer med elever, lärare och rektor framkommer att det i nuläget framför allt är lärare som i realiteten ansvarar för vägledningen, och att det finns en möjlighet att höja kvaliteten genom att studie- och yrkesvägledarens sakkunskap tas till vara i högre grad.

Utbildningen är organiserad så att alla elever ges möjlighet att läsa behörighetsgivande kurser

Granskningen visar att skolan har organiserat utbildningen så att alla elever som väljer att läsa behörighetsgivande kurser kan göra det. Yrkesprogrammen är organiserade som lärlingsutbildning, med tonvikt på arbetsplatsförlagt lärande (APL). Eleverna läser kurserna som ger grundläggande behörighet tillsammans, oavsett program, inom ramen för det individuella valet. Skolan har organiserat och schemalagt utbildningen så att de behörighetsgivande kurserna endast i undantagsfall krockar med APL, och att skolan när så sker ser till att eleverna kompenseras genom extra undervisningstid. Granskningen visar också att skolans organisation är flexibel; om elever exempelvis vill välja till behörighetsgivande kurser så sent som på höstterminen i år 3 så går det som regel att göra.

Rektorn följer upp behörighetsgivande kurser inom det systematiska kvalitetsarbetet

Granskningen visar att rektorn gör statistik över hur många elever som väljer behörighetsgivande kurser och hur många som fullföljer dessa, samt relaterar skolans statistik till nationell statistik. Samlad statistik diskuteras i kollegiet efter avslutat läsår som en del av skolans systematiska kvalitetsarbete. Rektorn konstaterar att det är bra genomströmning, eftersom de flesta elever som påbörjar de behörighetsgivande kurserna också fullföljer dessa.

Rekommendation

Granskningen visar sammanfattningsvis att kurserna är organiserade på ett sätt som gör att alla elever har reell möjlighet att delta i undervisningen och att elevernas val av behörighetsgivande kurser följs upp inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete. Vidare framkommer att eleverna ges information om kurser som ger grundläggande behörighet samt erbjuds individuell vägledning kring att välja dessa kurser, men att det saknas en tydlig struktur för hur information och vägledning ska gå till och vem som ska ge vilken information. För att ytterligare höja kvaliteten rekommenderar Skolinspektionen att arbetet med information och vägledning planeras och struktureras över tid och att olika roller och ansvarsområden tydligare definieras samt att samverkan mellan olika yrkeskategorier stärks. Ett tydligare strukturerat arbete med information

2021-06-04
Dnr 2021:995
4 (7)

och vägledning kan bidra till att stärka elevernas möjligheter att göra medvetna och informerade val.

Skolinspektionen avslutar med detta beslut denna granskning.

På Skolinspektionens vägnar

X Marlene Giertz

Beslutsfattare
Signerat av: Marlene Giertz

X Lena Westerman Annerborn

Föredragande
Signerat av: Lena Westerman-Annerborn

I handläggningen av ärendet har även utredaren Christina Björkenvall Starrost deltagit.

Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8 §

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar.

2 kap. 10 §

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Rektorn fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i denna lag eller andra författningar.

Rektorn får uppdra åt en anställd eller en uppdragstagare vid förskole- eller skolenheten som har tillräcklig kompetens och erfarenhet att fullgöra enskilda ledningsuppgifter och besluta i frågor som avses i första stycket, om inte annat anges.

2 kap. 29 §

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning.

4 kap. 3 §

Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.

4 kap. 4 §

Sådan planering, uppföljning och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på förskole- och skolenhetsnivå.

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, förskollärare, övrig personal och elever. Barn i förskolan, deras vårdnadshavare och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs enligt första och andra styckena.

4 kap. 5 §

Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet enligt 3 och 4 §§ ska vara att de mål som finns för utbildningen i denna lag och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.

15 kap. 19a §

Varje elev ska ha en mentor som ska följa elevens kunskapsutveckling och studiesituation med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet. Mentorn ska särskilt uppmärksamma tecken på att eleven kan behöva stöd och i så fall skyndsamt informera berörd skolpersonal.

15 kap. 20 §

Minst en gång varje termin ska rektorn se till att eleven ges en samlad information om elevens kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal).

En elevs vårdnadshavare ska få sådan information som avses i första stycket.

16 kap. 3 §

Yrkesprogrammen ska utgöra grund för yrkesverksamhet och fortsatt yrkesutbildning.

Alla elever på yrkesprogram ska inom ramen för sin gymnasieutbildning ges möjlighet att uppnå grundläggande behörighet till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå.

26 kap. 19 §

Statens skolinspektion ska granska kvaliteten i sådan utbildning och annan verksamhet som står under dess tillsyn eller under tillsyn av en kommun enligt detta kapitel.

Gymnasieförordningen (2010:2039)

4 kap. 5 §

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får erbjudas som programfördjupning för varje program.

4 kap. 7 § första–fjärde stycket

Huvudmannen för en gymnasieskola beslutar om vilka kurser som ska erbjudas som individuellt val.

Eleven har dock rätt att inom utrymmet för individuellt val läsa

1. en kurs i idrott och hälsa utöver vad som finns på studievägen,
2. minst en kurs i estetiska ämnen, och
3. de kurser som krävs för grundläggande högskolebehörighet på grundnivå om eleven går på ett yrkesprogram.

Undantag från vad som föreskrivs i andra stycket 1 och 2 får göras om det finns synnerliga skäl.

Statens skolverk får meddela föreskrifter om vilka kurser som får ingå i de ämnen som avses i andra stycket 2.

4 kap. 23 §

En elev får delta frivilligt i undervisning i en eller flera kurser som ligger utanför elevens fullständiga program, om eleven på ett tillfredsställande sätt kan antas genomföra såväl kurserna på den ordinarie studievägen som de frivilliga kurserna (utökat program). Beslutet fattas av rektorn.

En elev på ett yrkesprogram i gymnasieskolan har utan särskilt beslut rätt att som utökat program läsa de kurser som krävs för grundläggande behörighet till högskoleutbildning på grundnivå. Huvudmannen är dock bara skyldig att tillgodose detta om eleven senast vid utgången av det andra läsåret har anmält att han eller hon vill läsa de aktuella kurserna.

En elev som följer ett utökat program har rätt till garanterad undervisningstid utöver vad som föreskrivs i 16 kap. 18 § respektive 19 kap. 20 § skollagen (2010:800).

Förordning (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan**2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv**

Personalen ska, efter en av rektorn gjord arbetsfördelning, bidra med underlag för elevernas val av utbildning och yrke, samt informera och vägleda eleverna inför deras val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och motverka sådana begränsningar i valet som grundar sig på föreställningar om kön och på social eller kulturell bakgrund.

2.6 Rektorns ansvar

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ansvarar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn ansvar för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att utbildningen organiseras så att den så långt möjligt anpassas efter elevernas önskemål och val av kurser och att återvändsgränder i studiegången undviks, eleverna får information inför utbildningens början, får en väl utformad introduktion i utbildningen, i ämnen och kurser samt får stöd att formulera mål för sina studier, studie- och yrkesvägledningen organiseras så att eleverna får information om och vägledning inför de olika val som skolan erbjuder och inför val av framtida utbildning och yrke, samt skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov.